

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ivlii Cæsaris|| Scaligeri|| Epistolæ|| &|| Orationes||

Scaliger, Julius Caesar

Lugduni Batavorum, 1600

Ivliivs Cæsar Scaliger Iacobo Omphalio S. XCVI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70455)

302 IVLII CÆSAR. SCAL.
contra ab illis expectabam. Neque enim
quampiam inuenias fere librariorum ope-
ram consultius collocatam. Ita enim pro-
batur sapientibus, vt me ipsum ea in Tra-
gœdia superasse dicant. Ego, quid alii sen-
tiant, plurimi quidem facio. de me vt
dicam, nunquam alibi æque magnis at-
que luculentis de causis placere debuisse
mihi videor. Vale. Agenni. pridie Cal. Fe-
bruarias. 1535.

IVLIVS CÆSAR SCALIGER
IACOBO OMPHALIO
S. XCVI.

Cū est omnis veterum officiorum iu-
cunda recordatio, & grata memoria,
tum equidem, Omphali, memorabilem ac
propemodum diuinum fructū illum cen-
sco, quem e recenti optimi cuiusque ami-
citia capimus. Habet enim & nouitas gra-
tiam quandam incomparabilem, & acces-
sio luculentam vtilitatem. quorum alte-
rum inter nos ciuili coniunctione atq. ne-
cessitudine permagni fieri solet: alterum
Deorum immortalium benignitate, atque
beneficio plurimum affert momenti digni-
tati nostræ. Quid enim aut conducibilius,
quam

quam augeri luce splendoreque bonorum, aut optabilius dignitate, cuius magnitudo aut a magnis viris pendet tota, aut eorum cum magnitudine coniuncta est? Id quod cum in præsentia etiam aliud agenti, nequale quicquam cogitanti mihi abs te evenisse video, iam nunc primum sperare incipiam præludia quædam exorientis fortunæ alterius, quam quæ hæctenus illufit mihi. Principio enim qui sero literas attigissem, vix tandem vero emerissem, hoc omne silentium meum diuturnum, sapientum virorum prudentiæ, atque eloquentiæ transmittendum putavi quippe ex eorum laboribus atque officiis qui plus caperem fructus, quam ex ea gloriæ ac laudis spe: quæ complures intempestive incendit, multos deserit, non paucos etiam prodit. Quamobrem quæ mihi semina civili humanitatis, atque nobilitatis vel natura, vel genus meum, vel diuinorum virorum educatio, atque institutio inieciisset, ea mihi familiaribus functionibus reseruata non mandavi istis agris illustribus: opulentiam vestrorum contuberniorum dico, in quibus multi viri clari mutua crebraque meritorum magnitudine in re literaria contendistis. Itaque nequæ vnquam in mentem venit mihi,
meis

meis vt cuiquam literis obstreperem , incultis illis quidem , atque intempestiuis : & si quem experiret humaniorem ita , vt me prior hoc officiorum genere prouocaret , tanto morosius metirer imbecillitatem meam , quo iudicium ipsum , quod de me fecissent , latitando , silendoque potius aut augerem , aut comprobarem saltem . Nunc vero cum tu incomparabili vir eruditione , eloquentia insigni , fortitudine admirabili hoc fecisti humanissime , vt me prius viferis , prior eloquentissimis literis tuis saluta-ueris , amicitiam , quam institueras , paratam non fregeris , conflatam foueris animo , auxeris literarum monumentis : nihil mihi iucundius , gratius , optabilius contingere potuit , quo aut meam dignitatem nunc , aut memoriam mei apud posteros augustiorem fore putem . Neque enim maius vllum monumentum nominis mei esse potest , quam tanti viri testimonium , quod futurae ætatis vniuersae memoria exceptum omnem temporis iniuriosam longinquitatem superabit . Nihil enim isto ingenio aut acutius in iudicando , aut candidius in profitendo . nihil dictione tua generosius , si constructionem consideremus : nihil prudentius , si sensa animaduertamus : nihil elegau-

gau-

gantius, si vniuersum nitorem orationis intueamur. Cum itaque tantus vir, tanta humanitate coleres amicitiam nostram, istisque multis ac maximis officiis adiungeres accessionem laudum mearum, quibus me tam enixe effers, magnum nimis proposuisti argumentum mihi, in quo tecum genere hoc certarem pietatis. Quare hoc tibi pro comperto exploratoque habeas velim tacita ipsius animi mei cogitatione, nihil non summum ac potius diuinum de te semper concepisse, prædicatione vero posthac parem laudationis ambitum præhensurum. Et fortasse non ignoras, qua fide, qua constantia, quo candore assequi soleam hoc ipsum genus functionum, quæ ab optimo quoque debentur studiosis. De concordia vero quod scribis, o hominem vere humanum. o diuinum virum. Te ad obscuri nominis nescio quem diuertere ab instituto itinere tuo, vt cum viseres officiose, humanissime atque honorificentissime appellares? ad eum te vltro literas elegantissimas, in his illius laudes quoque: qui tamen cum amicissimo atque intimo tibi exerceret inimicitias? Tum autem te ita comparare, vt etiam eundem efficias humaniorem? Ergo, mi Omphali,

V

cum

cum tanta sit tuorum erga me magnitudo meritorum, facile a me feras, quod ultro ob innumerabiles virtutes tuas officium in te debuit proficisci. Habeas tibi amoris mei ius, quem condones Erasmo. Eum tibi fidei commendo tuæ, ut de eo cui velis, omnia sedata, pacata, tranquilla, civilia denique atque etiam pia polliceare. Dem hoc humanitati tuæ, dem meæ lenitati, dem illius nominis splendori, laudatæ eruditioni: dem meritis eius in Rempub. literarum, pro qua otium deuouit suum, suaque commoda cum illius commodis commutare minime dubitauit. Qua ex facilitate mea intelligat sane me tantum ab se abfuisse, quantum ipse eloquentiæ patrociniò defuturus esse videbatur. Est nobis est idem animus, Omphali, pro libertate nostra, qui pro Ciceronis defensione fuit, par causa, ac fortasse superior. Hæc igitur omnia mea consilia, omnes vires meas, decus, constantiam, dignitatē, animum, me ipsum hac in tam pia prouincia tua, tua in potestate futurum polliceor. Te vero, Omphali, qui tantum in Repub. boni, tantum pacis ostentas apparatus nobis, vide, quaeso, ne, quod humanitatis & tuæ & nostræ causa facimus, metu quodā potius fecisse videamur. Est per-
magnum

magnum pergræueq. testimonium tuum. Hoc satis habeam, deponere me in sinu eloquentissimi viri inimicitias cum eloquente viro susceptas eloquentiæ causa: præsertim cum Erasmus ipse tandem aliquando exuerit personam illam eloquentiæ exitiabilem, pristinumq. consilium repudiarit. quare illius sententiæ fautores gratiosos vides animo concidisse: quorum aliquot conspiratio, atque ineptæ consensionis fides eo erupit pertinaciæ, vt cuius impetu semel sint impulsæ, eius iudicio retrahi nolint ad sanitatem. Equidem virum illum multis magnisq. literariis virtutibus ornatum semper admiratus sum: eius labores, vigilias, monumenta colui. quo factum est, vt grauius tulerim deprauari per eum eloquentiæ institutiones, quem nã ego ducem & mihi adolescens proposuissem, & liberis meis senex animo destinassem. Nemo enim bonus aut beatus vllò in genere officiorum esse potest, cui non sit gratior publica salus atque commoda potiora, quam priuati rationes vllæ. Scio me gratiose exceptum a grauissimis viris, quorum iudicium plurimis maximisq. de causis orbis noster suspexit semper. scio contra, multorum auertisse animos ab laude mea, conuertisse-

que ad obtrectationem , quorum aut conscientia virium a Cicerone deflexerat , aut apud quos Erasmi studium officiebat veritati. Ego vero sustentor præclara illustrique conscientia , cum id egi , quod ipsi Erasmo peragendum aliquâdo aduersum sese fuit: quodque a me inchoatum perfecit ille tandem , vt cum Cicerone rediret in gratiam. sic enim testatur hoc recenti epistola Tusculanis affixa quæstionibus. Satis igitur mihi laudis atque gloriæ partum puto , non quod tantû deturbarim imperatorem , sed quod meum ille iudicium sit secutus. Itaque illam Reipub. calamitosam eloquentium proscriptionem noua prudentia cum aut sustulit , aut emédauit , attulit sane meo nomini consolationem : quod nomen leuissimorum turpissimorumque semiliteratorum conuiciis impudentissime appetebatur. Vident vero iam me & recte sensisse primum , & deinde felicissime pro eloquentiæ summa dimicantem de vniuersa repub. non pessime meritum diuinitus prospexisse commodis studiosorum , quæ ego meo anteponenda otio statuissem. Hunc ego cursum laudis meæ , publicæ vtilitatis , communium commodorum , sæuissimis agitatum tempestatibus tanto minus miserum

rum

rum duco, quanto est tranquillior natus portum, in quo etiam procella illa cōquiescendum tibi esse iudicauit. Vnum superest, mi Omphali, vt abiectis dissensionibus, atque in ipso ciuili prudentiæ gremio collocatis, te suasore atque hortatore pacis nostræ, imponamus finē inimicitis nostris: quarū initiū ab ipsis literarū studiis profectum earum puritatem pudoremque facile tandem contaminare potest. Neque enim modum habet vllum iracundia, in quam deprehensi inter errores nostros leuissime impellimur: atq. ea capit incrementa quotidianis fomitibus cōuiciorum. Quo nihil abesse longius potest ab humanitate: quæ siue natura insita, ingenitaq., siue rectis imbuta institutis, immerito literariis altercationibus conspurcatur, quarum literarum studiis erigi debuit, atque sustentari. Ille quid in me animi habeat, profecto neque scio, neque diuinare habeo: nisi sane admodum infensum puto. Ea res si fouet pristinas similtates, facile cedimus. Nihil enim mihi aut gloriosius contingere potest, quam illius impetum a Repub. retardasse, aut prestabilius, quam ob eandem mihi factum inimicum, etiam humanitate superasse. Vale. Quarto Nonas Maias. Agenni. 1536.